

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sectio I. Vtrùm in Deo sint Relationes reales.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

prædicato aliquo absoluto: prædicata enim absoluta, cum omnibus Personis sint communia, in nullius nos Personæ ducere possunt cognitionem.

III. *Notiones in Deo omnino sunt statuenda*

S. Thomas 1. p. q. 32. art. 2. ait Præpositivum negasse ulla in Deo statuendas esse notiones. Quam etiam sententiam amplectitur Gregorius in 1. dist. 26. q. 1. art. 2. Dicendum tamen nullo modo negandas esse in Deo notiones: ita Sanctus Thomas proximè citatus, & cum eo communis Theologorum schola. Ratio est: in singulis quippe Personis est aliquid peculiare, per quod & à se invicem distinguuntur, & nos in earum cognitionem devenimus, sed hic est conceptus notio- nis ut vidimus, ergo.

IV. *Notiones in divinis numerari solent quinque.*

Circa numerum notionum, quinque commu- niter à Theologis recensentur, *Paternitas, Filiatio, Processio, Spiratio activa, & Inmascibilitas.* Et quidem de tribus primis relationibus dubitari nequit, quin sint notiones, cum per eas constituentur Personæ. Idem etiam satis clarum videtur de Spi- ratione activâ, Patri simul & Filio communi: quamvis enim per hanc relationem Pater distin- gui nequeat à Filio, nec ut distinctus cognosci, uterque tamen per eam cognosci potest ut distin- ctus à Spiritu Sancto, cum per eam constituatur unus Spirator; seu unum Spiritus Sancti Prin- cipiun.

Tota itaque difficultas est de *Inmascibilitate*; hæc namque si sit notio Patris, plures erunt no- tiones, quam quinque; eodem enim modo *Inspi- rabilitas* in Filio erit notio Filii, eamque esse illius notionem censet Scotus in 1. dist. 28. & alii, cum non minus sit proprietas Filii, quam *Inmascibilitas* proprietas Patris. Imò nonnulli existimant plu- res adhuc assignari posse notiones, ut rationem *improductivi* in Spiritu Sancto, hoc enim non mi- nus ei peculiare est, quam *Inmascibilitas* Patri, sic- que septem statuunt notiones. Nec in hoc, in- quiunt, quidquam est incommodi: sicut enim numerus notionum quinarius non fuit semper in scholis receptus, sed pauciores aliquando cense- bantur, quam quinque; ita & ætiamnisi poterit augeri.

Non tamen recedendum à communi sententiâ, peculiaris enim est ratio cur *Inmascibilitas* sit notio, tum ob auctoritatem Patrum, qui per eam non semel Patrem describunt, ut S. Augustinus lib. 5. de Trinitate, cap. 6. *Alia, inquit, notio est, quâ intelligitur genitor, alia quâ ingentur.* Deinde, non omnino produci, peculiarem sonat dignitatem. Tertio ad rectam hujus mysterii intelligentiam spectare videtur, ut una in eo concipiatur Perso- na, quæ in se omnino improducta, origo sit reliquarum. De *Inmascibilitate* plura postea, dum peculiariter agetur de Personâ Patris, Disp. 63. sectione secundâ.

DISPUTATIO LII.

De Divinis Relationibus.

SECTIO PRIMA.

Vtrum in Deo sint Relationes reales.

I. *Dei in Deo relationes certum est.*

ARI in Deo relationes reales con- cors est Theologorum sententia, cum S. Thoma hic, q. 28. quam- vis Okcamus & Gabriel hac de re videantur dubitasse. Hoc primò constat ex Scripturâ, ubi Personæ divinæ nominibus relativis Patris, Filii &c. signifi- cantur: sic Matthæi ultimo, v. 20. *Baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Idem in variis Conciliis, & Patribus habetur, ut in Toletano II. in Confess. Fidei, *In relativis Personarum nominibus Pater ad Filium, & Filius ad Patrem, & Spiritus Sanctus ad utrosque refertur &c.* In Con- cilio Florentino Joannes Theologus sess. 18. *Sola,* inquit, *Relatio apud omnes, tam Græcos, quam Latino- s Doctores Divinâ Processione Personas multiplicat.* S. Augustinus lib. 5. de Trin. cap. 5. sic habet: *Esse Patrem, & esse Filium, non secundum substantiam dicuntur, sed secundum relativum.* Plura videri pos- sunt apud Suarez libro quinto de Trinitate capi- te primo.

Concilium Toletanum II.

Joannes Theologus.

S. Augusti- nus.

II. *Hæ Relationes in divinis sunt reales.*

Hæ porro Relationes in divinis sunt reales, utpote per quas divina Personæ producunt, & producantur, Pater exempli causâ generat, Filius generatur &c. Et nisi Relationes forent reales, Personæ divinæ non distinguerentur realiter, cum

per eas distinguantur; in divinis siquidem omnia sunt unum, ubi non est Relationis oppositio.

Nec reales tantum sunt hæ Relationes quoad esse in, seu ex parte quasi subjecti, sive prout in- sunt, & identificantur cum divinâ substantiâ, sed etiam quoad esse ad, seu prout una Persona respi- cit aliam, ut contra Cajetanum hic, & Capreo- lum docent communiter Theologi, ut videre licet apud Molinam 1. p. q. 28. art. 1. Suarez hic, lib. 5. cap. 1. Vafq. 1. p. disp. 114. & alios. Ra- tio autem est, divinæ enim Personæ sese invicem respiciunt realiter per hæc Relationes, sed non quatenus habent esse in, hoc enim prædicatum commune est omnibus attributis, cum omnia in- sint, seu identificentur cum essentiâ: ergo per has Relationes se respiciunt, quatenus habent esse ad, quod est propriissimum prædicatum Relatio- nis. Deinde oppositio inter Personas, est realis, & affert inter eas distinctionem realem; sed op- ponuntur per prædicatum esse ad in Relationibus repertum, per hoc enim habitudinem dicunt, & sese invicem respiciunt Personæ: ergo.

Quæres, Relationes istæ in divinis, sintne præ- dicamentales, an transcendentales? Hic cuique conformiter ad principia in Philosophiâ stabilita procedendum. Cum ergo Disp. II. Metaph. sect. 2. num. 5. 6. & 8. in hoc relationem transcendentalem à prædicamentali differre dixerim, quòd transcendentalis sit ipsa entitas rei, quæ ad aliud refer- tur, unde non rem aliam, sed seipsam refert ad ter- minum, relatio verò prædicamentalis, rei jam constitutæ adveniat, & fundamentum à se realiter distinctum

V. *Videntur plures in Deo esse notiones quam quinque.*

Inspirabilis in Filio, & improductiva in Spiritu Sancto, & videtur esse notio.

VI. *Peculiaris est ratio, cur Inmascibilitas sit notio.*

distinctum referat ad terminum; clarum videtur Relationes hæc in divinis non esse prædicamentales, sed transcendentales.

V. *Alia ratio cur Relationes in divinis non sint prædicamentales.* Deinde Relatio prædicamentalis respicit terminum ut purè terminum, nihil scilicet circa illum aliud agendo, quàm merè respiciendo. Cùm ergo Relationes divinæ, Paternitas nimirum & Spiratio activa terminos suos non merè respiciant, sed producant, vel hoc nomine excluduntur hæ Relationes à ratione prædicamentali.

VI. *Non est contra relationem transcendentalem potere existentiam termini.* Dices: Relatio transcendentalis non petit necessariò existentiam termini: Relationes verò divinæ id petunt: ergo non sunt transcendentales. Respondetur, universum loquendo falsum esse relationem transcendentalem non exigere essentialiter terminum existentem: actio enim, unio, & huiusmodi sunt relationes transcendentales, & tamen nec divinitus existere possunt sine termino: ergo hoc non obstante Relationes divinæ esse possunt transcendentales.

SECTIO SECUNDA.

Quot in divinis sint relationes reales, ubi peculiariter de spiratione activa.

I. *Certum est res in Deo dari relationes reales.* ID imprimis cum omnibus notandum, sermonem hic esse de relationibus originis, quæ relationibus illis in creaturis respondent, quæ in actione & passione fundantur. Certum ergo est tres dari in Deo relationes originis, realiter inter se distinctas, Paternitatem, Filiationem, & Spirationem passivam. Ratio est: cùm namque fide certum sit, dari in divinis tres Personas realiter inter se distinctas, idque per relationes, prædicata quippe absoluta omnibus tribus Personis sunt communia, necessarium planè est, ut relationes per quas realiter distinguuntur, sint etiam realiter distinctæ; cùm unaquæque Persona suam habere debeat, & constitutivum, & distinctivum realiter ab aliis distinctum: neque in hoc ulla est inter Theologos controversia.

II. *Præcipua hæc difficultas est de spiratione activa.* In eo itaque sita est præcipua difficultas, utrum præter tres dictas Relationes, detur quarta, quæ Spiratio activa à Theologis appellatur. Negare videtur Albinus Flaccus, & alii nonnulli apud Suarez lib. 5. de Trin. cap. 4. dicentes Relationem Spiritus Sancti ad Patrem & Filium non esse reciprocam, sed ad eum modum se habere, quo se habet Deus ad creaturas, quæ licet ad eum ut causam referantur, ille tamen relationem causæ, seu creatoris ad eas vicissim non dicit. Unde, inquirunt, licet Spiritus Sanctus ad Patrem & Filium referatur, hi tamen ad eum vicissim non referuntur.

III. *Spiratio activa est realis, per quam Pater & Filius referuntur ad Spiritum Sanctum.* Constans nihilominus Theologorum omnium sententia est, Spirationem activam esse relationem realem, per quam Pater & Filius ad Spiritum Sanctum referuntur, ut illius principium: ita S. Thomas hic, q. 28. art. 4. & cum eo omnes Theologi, ex quibus aliqui hoc asserunt esse de fide. Cùm tamen definitiones hæc de re non sint adeo expressæ, existimo cum Suarez lib. 5. de Trin. cap. 4. tantum id certum esse certitudine conclusionis Theologicæ.

IV. *Eadem videtur ratio de hæc relatione ac de aliis.* Probatur primò: ideo juxta fidem duæ sunt relationes in Patre & Filio, quia Filius producitur à Patre, sicque Pater respicit Filium ut productum, & Filius Patrem ut producentem, sed Spiritus San-

ctus verè & realiter producitur à Patre & Filio, ut in Concilio Florentino in literis unionis expressè definitur, ubi dicitur eum procedere à Patre & Filio, accipere ab iis suum esse &c. ergo cùm eodem modo Pater & Filius respiciant Spiritum Sanctum, sicut Pater Filium, per modum scilicet principii illum producentis, non minùs ad eum referentur, cùm verè illum ut à se productum respiciant, quod realiter loquendo est dicere ad eum relationem. Neque hinc sequitur relationem fundare relationem; Spiratio enim activa à Paternitate & Filiatione non distinguitur, ut dicitur sectione sequente.

Secundò probatur, & ostenditur Spirationem activam esse verè & propriè relationem: nam ut Disp. 5. & 6. Physicorum ostendi, causam aliquam, seu principium dicere relationem transcendentalem ad effectus possibiles, nihil est aliud, quàm habere essentialem cum iis connexionem per modum causæ, seu virtutis eorum productivæ: ergo à fortiori cùm Pater & Filius necessariò producant Spiritum Sanctum, habeantque essentialem cum eo connexionem, non ut possibili, sed ut cum actu existente, & realiter ab iis producto, dicent ad eum relationem transcendentalem producentis, seu spiratoris, sicut ob eandem rationem Pater dicit relationem transcendentalem producentis ad Filium; relationes enim istæ in divinis sunt transcendentales, non prædicamentales, ut ostendi sectione præcedente, num. 4. & docere videtur Pater Hurtado; relationes quippe prædicamentales sunt subjectis accidentaria, & ab iis, ut dixi realiter distinctæ, quorum neutrum competit relationibus divinis.

Dices: Concilia & Patres nullam hujus relationis faciunt mentionem, quo ergo fundamento illam astruimus? Respondetur, licet Patres & Concilia illius non meminerint sub conceptu expresso & formali relationis, faciunt tamen illius mentionem sub terminis æquivalentibus; aiunt enim Patrem & Filium producere Spiritum Sanctum, ut num. 4. vidimus ex Concilio Florentino: hoc autem reipsa est illos dicere ad eum relationem; nec enim ob aliud Pater dicit relationem ad Filium, ut diximus, nisi quia illum producit.

Siqui verò ex Sanctis Patribus interdum negent expressum respectum in Patre & Filio ad Spiritum Sanctum, solum volunt eos quia Pater & Filius sunt, Spiritum Sanctum non respicere: Pater enim, si quia Pater illum respiceret, Spiritus Sanctus esset Filius, nam Pater quia Pater non respicit nisi per generationem, sicut etiam Filius non respicit nisi per Filiationem, sicque si hoc modo respiceret Spiritum Sanctum, Spiritus Sanctus esset illius Pater.

Spiritus Sanctus itaque ad sui productionem petit quidem duo supposita, seu duas Personas spirantes, cùm sit amor mutuus, & consequenter inter duos: ex hoc tamen conceptu præcisè non connotat has duas Personas determinatè, Patrem scilicet & Filium quia tales. Quare, inquit Vasquez l. p. disp. 156. cap. 3. num. 11. si in aliis duabus Personis eadem numero natura & proprietates reperiretur, idem omnino esset Spirator.

V. *Ostenditur Spirationem activam esse relationem.*

Pater & Filius cur dicuntur relationem ad Spiritum Sanctum.

VI. *Non obstant Patres relationis spirationis activæ non facere mentionem.*

VII. *Quo sensu quidam Patres negent respectum Patris & Filii ad Spiritum Sanctum.*

VIII. *Spiritus Sanctus petit duas Personas spirantes, non tamen has determinatè.*